

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์หลักการค้นหาความจริงในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ตั้งแต่สมัยโบราณในระบบ Common Law และระบบ Civil Law มาจนถึงปัจจุบันที่นำมาวางหลักไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พอสรุปได้ความว่า

ในระบบ Common Law ที่ใช้ในประเทศอังกฤษ แต่สมัยโบราณ รัฐไว้วางใจประชาชนเมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการกระทำระหว่างบุคคลหรือเอกชน รัฐจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับบุคคลที่ถูกประทุษร้ายจะต้องวิ่งเต้นหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเอง เพื่อให้ศาลลงโทษผู้กระทำผิด ทำให้เกิดการแก้แค้นต่างฝ่ายต่างมีพวกพ้องทำให้กระทบกระเทือนต่อการรักษาความสงบเรียบร้อย จึงเกิดแนวความคิดในการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน (Popular Prosecution) โดยเป็นโอกาสให้ประชาชนอย่างเสรีได้ว่าจะเป็นผู้เสียหายหรือไม่ ในการฟ้องคดีอาญาโดยประชาชนเป็นเรื่องยืดเยื้อน่าเบื่อหน่าย ผู้เสียหายมักจะไม่ยอมเสียเวลาและเสียเงินทอง ทำให้มีการล้มคดีหรือกินสินบนในการประนีประนอมยอมความต่อมารัฐจึงได้ตั้ง D.P.P. (Director of Public Prosecutions) เพื่อฟ้องร้องหรือยอมให้ผู้เสียหายฟ้องร้องคดีบางคดี ที่สำคัญยุ่งยาก D.P.P. จะให้ทนาย (Barrister-at-law) เป็นผู้ฟ้องคดี D.P.P. ไม่ใช่พนักงานอัยการตามความหมายของประเทศกลุ่มยุโรป D.P.P. ถูกควบคุมโดย Attorney General ตำแหน่งทางการเมืองได้รับแต่งตั้งจากนายกรัฐมนตรีเป็นตัวแทนรัฐบาล การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐในประเทศอังกฤษเป็นเรื่องรอง ลักษณะการดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษจึงเป็นลักษณะเอกชนคนหนึ่งฟ้องเอกชนอีกคนหนึ่ง เป็นการต่อสู้กันระหว่างโจทก์กับจำเลย ศาลวางตัวเป็นกลาง (Passive) หลักการค้นหาความจริงของคู่กรณี คือต่างฝ่ายต่างถามค้าน (Cross Examination) การค้นหาความจริงในระบบ Common Law เป็นการดำเนินคดีตามหลักการต่อสู้ (Fight Theory)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1986 (พ.ศ. 2529) ได้มีการจัดตั้งระบบอัยการ Crown Prosecution Service (CPS) ทำหน้าที่ฟ้องคดีอาญาเช่นเดียวกันในภาคพื้นยุโรปปัจจุบัน CPS เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการพิจารณาว่ามีความเห็นจะสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

ในระบบ Civil Law การค้นหาความจริงได้รับอิทธิพลมาจากอาณาจักรโรมันและศาสนาเอาระบบไต่สวน (Inquisitorial System) มาใช้ในการดำเนินคดีอาญา รัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีอาญาจัดหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ค้นหาความจริงทุกรูปแบบ เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหา ทำให้สภาพผู้ต้องหาเป็น "กรรมในคดี" การไต่สวนทำอย่างกว้างขวางปราศจากข้อผูกมัด ผลทำให้ทำการค้นหาความจริงโดยทรมาน ใช้วิธีรุนแรง ต่อมาได้พยายามแก้ไขโดยการแยกอำนาจสอบสวนออกจากการพิจารณาพิพากษา ยกฐานะผู้ต้องหาเป็นประธานในคดี (Subject) ทำให้เกิดระบบการดำเนินคดีในระบบกล่าวหา (Accusatorial System) ให้ผู้พิพากษา อัยการ และผู้ต้องหามีส่วนร่วมในการดำเนินคดี ทำให้เกิดแนวความคิดในการดำเนินคดีโดยรัฐ (Public Prosecution) โดยถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย รัฐจึงให้เจ้าพนักงานของรัฐคือ "อัยการ" รับผิดชอบในการสอบสวนฟ้องร้อง ดำรวจเป็นเพียงช่วยเหลืออัยการ การพิจารณาพิพากษาเป็นหน้าที่ของศาล องค์กรของรัฐ พนักงานอัยการ ตำรวจ มีหน้าที่ค้นหาความจริงศาลก็ต้องกระตือรือร้น (Active) ในการค้นหาความจริงเช่นเดียวกัน เรียกว่า เป็นการค้นหาความจริงในเนื้อหา (Inquisitionsprinzip)

การค้นหาความจริงได้เปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการแตกต่างจากวิธีพิจารณาในครั้งโบราณมาก มีการเสาะแสวงหาความจริงในคดีต่าง ๆ โดยใช้วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา วิชาการแขนงต่าง ๆ ทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยได้นำพยานบุคคล พยานเอกสาร วัตถุพยานมาอ้างอิง เพื่อต่อสู้แสดงความจริงหรือบริสุทธิ์ของตน

กล่าวโดยสรุป การค้นหาความจริงในทางอาญาเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐในชั้นสอบสวน ฟ้องร้อง พิเคราะห์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่ว่าจะ เป็นการสอบสวนรวบรวม

พยานหลักฐาน ค้นหาความผิด รวบรวมพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ทั้งเป็นผลดี และผลร้ายของผู้ต้องหา เพื่อให้ได้ความจริงก่อนนำมาประเมินค่าและความเชื่อถือต่อไป

ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนและฝ่ายปกครองมีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญา ต่อมาได้มีข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2523 ให้เป็นหน้าที่ของตำรวจสอบสวนฝ่ายเดียว เมื่อมีคดีเกิดขึ้น พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่เริ่มดำเนินคดีอาญาหรือการสอบสวนคดีอาญาภายในเขตอำนาจของตนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนโดยส่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมและสั่งให้พนักงานสอบสวนนำพยานมาเพื่อให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป และความผิดเกิดราชอาณาจักรให้อัยการสูงสุดมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา (มาตรา 20) พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนความผิดอาญา มีอำนาจดังนี้

1. การรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิดและให้เห็นความผิดกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และมาตรา 138 ให้พนักงานสอบสวนทำการค้นหาความจริง โดยการรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายหรือได้ยื่นผู้ต้องหา พยานที่เป็นผลดีหรือประโยชน์แก่ผู้ต้องหา และพยานที่เกี่ยวข้องกับเหตุบรรเทาโทษของผู้ต้องหา

2. การดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เช่น รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ ตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจับกุมหรือควบคุมผู้ต้องหาปล่อยชั่วคราวสอบสวนเองหรือส่งประเด็นไปสอบสวนหาความเห็นสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ทำการชันสูตรพลิกศพ

จุดมุ่งหมายของการสอบสวน มีความสำคัญในการค้นหาความจริง เพราะการสอบสวนเป็นเงื่อนไขอำนาจแห่งการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ สิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาจะได้รับความคุ้มครองเพียงใด ขึ้นอยู่กับความเป็นคุณธรรมของพนักงานสอบสวน ศาลแห่งความยุติธรรมเอาการสอบสวนเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ทำให้พนักงานสอบสวนมุ่งให้

เรื่องการสอบสวนเป็นใหญ่จนบางครั้งมุ่งหาพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้ต้องหาฟ้องร้องมากกว่าพิสูจน์ความจริง จึงได้พยายามสอบสวนพยานผู้ต้องหา ได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหา จึงไม่ได้รับความจริงไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีข้อ 254 ยังบัญญัติว่า "ตามปกติไม่จำเป็นต้องสอบสวนพยานของผู้ต้องหา เพราะตามธรรมดาพนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะพิจารณาคดีว่า พอมียุทธคดีเป็นการฟ้องหรือไม่เป็นหลักใช้เป็นผู้นิรนัยคดีของกลุ่มความไม่ ฯลฯ ..." ต่อมาในวันที่ 16 มีนาคม 2538 กระทรวงมหาดไทยได้ยกเลิกระเบียบดังกล่าวที่ขัดกับข้อบังคับ โดยให้พนักงานสอบสวนสอบสวนพยานฝ่ายผู้ต้องหาอย่างไว้ด้วย¹

เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือวัตถุพยาน พนักงานสอบสวนจะต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าพยานหลักฐานใดที่รับฟังได้ในคดีอาญา มีกฎหมายที่ว่าพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดมิได้เกิดจากการจงใจ มีค่านับสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบด้วยประการอื่น (มาตรา 226) พนักงานสอบสวนจะต้องใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานโดยเฉพาะพยานบุคคล จำแนกได้ดังนี้

1. ประจักษ์พยาน เป็นพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์เป็นพยานที่ดีที่สุด
2. พยานคู่พยานเดี่ยว เป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์เหมือนกันแต่รู้เห็นเหตุการณ์

หลายคน

3. พยานแวดล้อมหรือพหุติเหตุแวดล้อมกรณีในบางคดีไม่มีประจักษ์พยาน อาจใช้พยานแวดล้อมกรณีช่วยได้

¹ ภาคผนวก ค.

4. พยานบอกเล่า ปกติศาลไทยจะไม่รับฟังแต่มีข้อยกเว้นบางอย่างที่รับฟังประกอบพยานอื่นได้

5. พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังประกอบพยานอื่น แต่ต้องมาเปิดความประกอบความเห็น

ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนการซึ่งหน้าพนักงานหลักฐานในชั้นสอบสวน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ได้ระบุว่า พยานหลักฐานใดมีน้ำหนักอย่างไร จะใช้ดุลพินิจซึ่งอย่างไร แต่ชั้นศาลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวงอย่างพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย จากหลักกฎหมายดังกล่าวศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษ ซึ่งมีน้ำหนักมากกว่าชั้นสอบสวน

ในการซึ่งหน้าพนักงานหลักฐานในปัจจุบัน มีแนวความคิดในการกลั่นกรองการซึ่งหน้าพนักงานหลักฐานเป็น 3 ระดับ

1. เหตุอันควรเชื่อ (Probable Cause)
2. เหตุจะรับฟ้อง (Prima facie case)
3. เหตุลงโทษ (Prove Beyond a reasonable doubt)

ในการซึ่งหน้าพนักงานหลักฐานชั้นสอบสวนเปรียบเทียบกับแล้วอยู่ในระดับเหตุอันควรเชื่อ (Probable Cause) ตามความเห็นของนักกฎหมาย ในการสั่งฟ้องของพนักงานสอบสวนต้องนำเชื่อประมาณ 70-75 เปอร์เซ็นต์

ขั้นตอนการค้นหาความจริงชั้นพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนแล้วพิจารณาเห็นว่า พยานหลักฐานยังไม่ครบประเด็นที่จะสามารถสั่งคดีได้ พนักงาน

อัยการมีอำนาจค้นหาความจริงโดยส่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งพยาน มาให้พนักงานอัยการซักเพื่อสิ่งต่อไป เบอร์เซ็นต์ที่น่าเชื่อถือของพนักงานอัยการในการสั่งคดีมี หลักฐานพอพียง เห็นสมควรสั่งฟ้องประมาณ 70-75 เบอร์เซ็นต์ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน

ขั้นตอนชั้นศาล ในคดีอาญาศาลจะต้องกระตือรือร้น (Active) ในการค้นหา ความจริง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจศาลดังนี้

1. ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจสืบพยานเพิ่มเติมหรือจะสืบเองหรือส่งประเด็น ไปสืบก็ได้ (มาตรา 228)
2. ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจตามโจทก์หรือจำเลยก็ได้ (มาตรา 235)
3. เมื่อสืบพยานเสร็จแล้วศาลอาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการ มาวินิจฉัยก็ได้ (มาตรา 175)

เมื่อศาลรวบรวมพยานหลักฐานระดับความเชื่อในการลงโทษนั้นจะต้องอยู่ในระดับ เหตุลงโทษ (Prove Beyond a resonable doubt) ถ้าคิดเป็นเบอร์เซ็นต์ประมาณ 90 เบอร์เซ็นต์ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

หลักการค้นหาความจริง เป็นหลักที่สำคัญในการดำเนินคดีอาญาไม่เฉพาะในชั้นพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น แต่รวมถึงในชั้นสอบสวนด้วย เพราะจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ ถูกกล่าวหาอย่างแท้จริง หลักดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลย่อมขึ้นอยู่กับ การยอมรับในแนวความคิดและการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หลักดังกล่าวได้ดำเนินไป อย่างถูกต้อง และในขณะเดียวกัน การรวบรวมเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่ชอบด้วยกฎหมาย การล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เป็นความจำเป็นมิอาจกระทำได้ ผู้เขียนใคร่ขอเสนอแนะ เพื่อที่จะทำให้หลักการค้นหาความจริงในการสอบสวนมีความสัมฤทธิ์ผล อย่างที่กล่าวมาดังนี้

1. การค้นหาความจริงในการสอบสวนจะต้องมีประสิทธิภาพที่จะทำให้ศาลลงโทษจำเลยได้ เพื่อการดังกล่าวนี้ควรได้มีการพัฒนาปรับปรุงข้อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ตามข้อเสนอแนะในประเด็นต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติของพนักงานสอบสวนในปัจจุบัน กรมตำรวจได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งสำหรับผู้ที่แต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 (ก) ถือว่าเหมาะสมแล้ว แต่กรมตำรวจน่าจะเปลี่ยนโครงสร้างของกรมตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนโดยให้บรรจุพนักงานสอบสวนในตำแหน่งสายงานการสอบสวน เป็นคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ตั้งแต่ตำรวจชั้นประทวน-รองสารวัตรสอบสวน - สารวัตรสอบสวน - รองผู้กำกับสอบสวน - ผู้กำกับการสอบสวน - กองบังคับการสอบสวน - กองบัญชาการสอบสวน จนถึงรองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายสอบสวน โดยกำหนดสายงานขึ้นทุกกองบัญชาการ ปัจจุบันสำนักงานตำรวจภาคมีอยู่ 9 ภาค โดยวางเงื่อนไขการบรรจุแต่งตั้ง ห้ามย้ายเข้า-ออกจากสายงานสอบสวน หรืออาจเรียกเป็นตำรวจฝ่ายคดีเช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส

ข. ในด้านการสอบสวน พนักงานสอบสวนในปัจจุบันมีการควบคุมภายในโดยผู้บังคับบัญชาสายตรง ไม่มีองค์กรอื่นเข้ามาตรวจสอบดูแลและคานอำนาจ (Check and Balance) เช่นเดียวกับอารยประเทศ ถ้าให้อัยการเข้ามาร่วมทำการสอบสวนกับตำรวจในคดีที่มีโทษสูง เพื่อให้การสอบสวนเป็นกระบวนการเดียวกัน ปัญหาในทางปฏิบัติที่จะเกิดขึ้น คือ ระบบโครงสร้างราชการจะต้องเชื่อมโยงทั้งบุคคลและสถานที่ให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน เช่น ตำรวจอัยการศาลจะต้องมีสำนักงานอยู่ในบริเวณเดียวกัน

ค. ในด้านการรวบรวมพยานหลักฐานในการค้นหาความจริง ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 โดยให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนพยานของฝ่ายผู้ต้องหาที่อ้าง เป็นการยกเลิกระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ข้อ 254 โดยปริยาย และขอให้กรมตำรวจแก้ไขระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีให้ชัดเจนตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา

ง. ความเป็นภาวะวิสัยของพนักงานสอบสวน เมื่ออัยการมีอำนาจการสอบสวน และเข้าร่วมทำการสอบสวนโดยถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน มีการสอบสวนพยานทั้งสองฝ่าย และยึดหลักฟังความทุกฝ่ายแล้ว ปัญหาการเป็นภาวะวิสัยของพนักงานสอบสวนจะหมดไป

ประสิทธิภาพการสอบสวนค้นหาความจริงของพนักงานสอบสวนนั้น ผู้เขียนขอยกตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งใน ปี ค.ศ. 1980 มีการสอบสวนคดีจำนวนหนึ่ง พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ผู้ต้องหาจำนวน 91 % ถูกศาลลงโทษและผู้ต้องหาจำนวน 9 % ศาลยกฟ้องปล่อยตัวไป² เมื่อเทียบจำนวนเบอร์เซนตร์ระหว่างผู้ต้องหาถูกศาลสั่งลงโทษมีจำนวนสูงมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการค้นหาความจริงของพนักงานสอบสวนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีอัยการเข้าร่วมสอบสวนกับตำรวจ ทั้งให้การสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน มีประสิทธิภาพสูงมาก

2. การค้นหาความจริงในการสอบสวนจะต้องไม่ดำเนินการเป็นการล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินความจำเป็น เพื่อจุดมุ่งหมายดังกล่าวใครขอเสนอแนะให้มีการปรับปรุงพัฒนากฎหมายในสองประเด็นด้วยกันคือ

ก. การออกหมายอาญา การออกหมายค้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญา การออกหมายจับเพื่อทำการจับกุมผู้ต้องหามาควบคุมเพื่อดำเนินคดีเป็น การกระทบโดยตรงต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยหลักแล้วในอารยประเทศจึงต้องมีการ

² พงศธร จันทรศัพท์, นารี ตัณฑเสถียร, "ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ญี่ปุ่น การสอบสวนและการฟ้องคดี," อัยการนิเทศ ฉบับที่ 1 50 (2531) : 108-109.

กาจัดอำนาจในการจับและการค้นของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ใช้บังคับกฎหมาย (law enforcement officers) โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบดูคดีพินิจก่อนที่จะมีการอนุญาตให้จับและค้น เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่สามารถขอหมายได้ทัน เพื่อให้การออกหมายเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง เห็นควรรำหน่วยงานที่เป็นกลาง คือ ศาลเป็นผู้ออกหมาย เพื่อให้การกั้นการออกหมายก่อนถึงศาล ควรรำให้เสนออัยการก่อนและให้อัยการร้องขอต่อศาล

ข. ในระหว่างสอบสวนผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาเรียกร้องให้มีทนายอยู่ร่วมด้วยในการสอบสวนก็ต้องอนุญาตตามคำร้องขอ นั้น การดำเนินคดีในชั้นสอบสวน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและมีผลสืบเนื่องถึงการดำเนินคดีอาญาในศาล ถ้าการสอบสวนกระทำไปอย่างไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหา ย่อมทำให้ผู้ต้องหาตกอยู่ในฐานะเสียเปรียบอย่างมากในชั้นพิจารณาคดี ด้วยเหตุนี้ในอารยประเทศที่เจริญแล้วจึงต้องกำหนดให้ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะมีทนายอยู่ระหว่างสอบสวน และให้ทนายสามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องหาทุกขั้นตอนของการสอบสวน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างการทำให้การของผู้ต้องหาต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่อาจมีการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม มีผลบังคับให้ผู้ต้องหาต้องให้การไปในทางหนึ่งทางใดขัดกับวัตถุประสงค์ของผู้ต้องหาอยู่เสมอ เพื่อป้องกันการล่วงล้ำสิทธิส่วนบุคคลเกินความจำเป็น จึงเห็นควรรำให้มีทนายอยู่ด้วยระหว่างสอบสวนผู้ต้องหา ตามคำร้องขอของผู้ต้องหา